

Tullin lausunto

31.01.2025

Hankenumero: LVM037:00/2024

Asianumero: VN/25295/2024

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Tullilta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981, "SOLAS-yleissopimus") liitteeseen, alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehtyyn vuoden 1973 kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (SopS 51/2983, "MARPOL-yleissopimus") I pöytäkirjaan sekä painolastivesien ja sedimenttien valvonnasta ja käsittelystä tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 37 ja 38/2017, "painolastivesiyleissopimus") liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laeiksi merilain ja väylämaksulain muuttamisesta.

Tulli kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta ja lausuu kohteliaimmin seuraavaa.

Mereen pudonneet kontit

Hallituksen esityksessä ehdotetaan Liikenne- ja viestintävirastolle uudeksi raportointivelvollisuudeksi toimittaa mereen pudonneita kontteja koskevat ilmoitukset Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO). Lainsäädännössä ei ole tällä hetkellä Liikenne- ja viestintävirastolle asetettua velvollisuutta toimittaa saamaansa ilmoitusta merelle kadonneista konteista Tullille.

Tulli on esitutkinta- ja turvallisuusviranomainen, joka vastaa osaltaan mm. Suomen merirajoilla tavara- ja alusliikenteen valvonnasta sekä siihen kytkeytyvästä rikostorjunnasta. Tullilla on tehtäviä myös konteissa kuljetettavien tavaroiden osalta. Nyt kun myös mereen pudonneiden konttien katsotaan olevan hylkyjä, joista tullaan antamaan tarvittavat ilmoitukset, niin myös Tullille olisi toimitettava nämä ilmoitukset. Tulli suorittaa saapuvaan ja lähtevään alusliikenteeseen valvontaa, joten mereen pudonneen kontin tiedot (mm. kontin tunnus mallimuotoa XXXX – 123456 - 7) olisi toimitettava Tullille. Tulli voi ilmoituksen saatuaan tehdä mereen pudonneen kontin osalta tarvittavat toimenpiteet tietojärjestelmiinsä mukaan lukien muut valvonnalliset toimenpiteensä.

Tulli ehdottaa, että Liikenne- ja viestintävirasto toimittaisi mereen pudonneista konteista ilmoitukset myös Tullille ja ilmoitusten raportointivelvollisuus lisättäisiin Merilakiin. Tulli ehdottaa lisättäväksi Merilain (674/1994) 6 luvun 12 a §:än kolmannen momentin loppuun seuraavan kohdan: "sekä Tullille".

Tullin perustelut merilain muutokselle: KOMISSION DELEGOITU ASETUS (EU) 2015/2446, annettu 28 päivänä heinäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tiettyjä unionin tullikoodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta: 105 artikla, 244 artikla. EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2019/1239, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmetyt palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamisesta: 1 § ja liitteessä olevan A osan 7 kohta. Tullilaki 29.4.2016/304: 1 §. Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa 650/2019: 1 §.

Väylämaksulain 33 pykälään (sähköinen tiedoksianto) esitetyt muutokset

Väylämaksulain (1122/2005) 33 §:ää (sähköinen tiedoksianto) koskien on esitetty, että jatkossa Tullin päätöksen lisäksi myös *tieto* Tullin päätöksestä voitaisiin antaa tiedoksi sähköisesti.

Viranomaisen tulee antaa tiedoksi päätös tai muu asiakirja (hallintolaki 54 §). Tiedoksiannon kohteena on näin ollen *asiakirja*. Tiedoksianto voidaan *toimittaa* siten, että tiedoksiannosta lähetetään asiakkaalle tieto.

Tullilain (304/2016) sähköisen tiedoksiannon pykälään (61 §) ollaan parhaillaan valmistelemassa muutoksia. Tavoitteena on, että Tulli voisi antaa päätökset ja muut asiakirjat tiedoksi Tullin sähköisessä asiointipalvelussa, jos asiakas on antanut tulliliikenteen Tullin asiointipalvelussa, tai hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain (571/2016, tukipalvelulaki) 3 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua viestinvälityspalvelussa, jos asiakas on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Tulli lähettää tiedoksiannosta *tiedon* asiakkaan tai tämän edustajan Tullille ilmoittamaan *sähköiseen yhteystietoon* tai hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetussa laissa tarkoitettuun *viestinvälityspalveluun*. Tällöin asiakkaan katsottaisiin saaneen asiakirjasta tiedon kolmantena päivänä siitä, kun asiakkaalle tai tämän edustajalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta, ja jos tiedoksiantoa koskevan tiedon vastaanottamisessa tai pääsyssä Tullin sähköiseen asiointipalveluun on tänä aikana ollut tekninen este, kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Tullilain 1 §:n 1 momentin mukaan tullilakia sovelletaan Suomessa Euroopan unionin tullialueelle tuotavien ja sen ulkopuolelle vietävien sekä Suomen tullialueen kautta kuljetettavien tavaroiden tulliselvitykseen, tullivalvontaan ja tulliverotukseen sen lisäksi, mitä niistä säädetään unionin lainsäädännössä. Saman pykälän 2 momentin mukaan tullilain säännöksiä sovelletaan suoritettaessa muita laissa säädettyjä Tullin tehtäviä. Tullilain soveltamisalaa koskevien hallituksen esityksen (HE 153/2015 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tullilakia sovellettaisiin muissa laeissa säädettyihin Tullin tehtäviin silloin, kun näiden tehtävien hoitoa koskevia erityissäännöksiä ei ole säädetty. Tullilain tiedoksiantopykälää (61 §) sovellettaisiin näin ollen Tullin asiakirjojen tiedoksiantoihin 1 §:ssä säädetyn soveltamisalan mukaisesti.

Tullilain tiedoksiantosäännöksen valmistelu on vielä keskeneräinen, mutta edellä esitetystä ilmenee se ajatuksellinen lähtökohta, että tiedoksiannon kohteena olisivat Tullin asiakirjat, eli päätökset ja muut asiakirjat, ja tiedoksiannosta lähetettäisiin asiakkaalle tieto, jonka lähettämisestä laskettaisiin asiakirjan (tavallisen, ei-todisteellisen) tiedoksiannon ajankohta. Säännöksen lähestymistapa on tältä osin toisenlainen kuin väylämaksulakiin esitettyssä säännöksessä, jossa tiedoksiannon kohteena ovat päätökset sekä päätöksiä koskevat tiedot.

Väylämaksulain 33 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan päätöksen katsottaisiin tulleen maksuvelvollisen tietoon kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämispäivästä, jollei muuta näytetä. Esityksessä on todettu, että tiedoksisaannin määräaika alkaessaan kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämispäivästä *olisi yhteneväinen muiden Tullin tiedoksiantomenettelyiden määräaikaisten kanssa*. Tältä osin todetaan, että mainittu tullilain muutos on vielä valmistelussa. Tullilakiin on valmisteltu säännöstä sen sisältöisenä, että tiedoksiannon katsottaisiin tapahtuneen kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ja jos tiedoksianto koskevan tiedon vastaanottamisessa tai pääsyssä Tullin sähköiseen asiointipalveluun olisi tänä aikana ollut tekninen este, kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Väylämaksulain 33 §:ää koskevien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan tieto väylämaksupäätöksestä toimitettaisiin jatkossa NEMO-järjestelmästä, joka on kansallinen merenkulun tiedonhallintajärjestelmä ja korvaa nykyisin käytössä olevan PortNet-järjestelmän, ja tiedonannon perusteella väylämaksuasiakas voisi siirtyä tarkastelemaan *Tullin asiointikanavaan* väylämaksupäätöstä. Tältä osin todetaan, että väylämaksupäätös muodostuisi tarkasteltavaksi NEMO-järjestelmään, ei siis Tullin asiointipalveluihin. Säännöksen perusteluista voisi tarkentaa esimerkiksi siten, että päätöksen ja laskun tunnisteet lähetettäisiin

(Traficomin) NEMO-järjestelmään. Tiedonannon perusteella väylämaksuasiakas voisi tarkastella Nemo-käyttöliittymällä väylämaksupäätöstä ja laskua.